

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	12 Medi, 2023
TEITL YR ADRODDIAD:	Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgrwtini 2022/23
ADRODDIAD GAN:	Cadeiryddion y: 1. Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol 2. Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Adrodd ar waith y ddau bwyllgor sgrwtini yn ystod 2022/23 a darparu trosolwg o rhaglen waith sgrwtini ar gyfer 2023/24
SWYDDOG CYSWLLT: E-bost: Rhif Ffôn	Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru 07971167198

1. Argymhellion

Gofynnir i'r Cyngor:

A1 Gymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgrwtini ar gyfer 2022/23

A2 Nodi'r cynnydd parhaus sy'n cael ei wneud o ran ein siwrnai ddatblygu Sgrwtini a'r effaith y mae hyn yn ei gael ar ymarfer.

A3 Penodi cadair y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio yn Bencampwr Sgrwtini ar gyfer y cyfnod rhwng Mai, 2023 a Mai, 2024.

2. Cefndir a chyd-destun

2.1 Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn ar Drosolwg a Sgrwtini yn trafod y gwaith a wnaed gan y ddau bwyllgor sgrwtini rhwng Mai 2022 a Mai, 2023.

2.2 Bu cadeiryddion y ddau bwyllgor sgrwtini yn arwain ar ddatblygu'r blaen raglenni gwaith yn ystod y cyfnod hwn. Caiff blaen raglenni gwaith y pwyllgorau sgrwtini eu cyflwyno i'r Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgrwtini a gynhelir yn fisol ac i bob cyfarfod o'r pwyllgorau sgrwtini ar gyfer eu cymeradwyo.

2.3 Bu swyddogaeth sgrwtini y Cyngor drwy daith wella yn sgil comisiynu'r Ganolfan Graffu Gyhoeddus i adolygu ein trefniadau sgrwtini yn lleol (Rhagfyr, 2017). Mae'r rhaglen wella a roddwyd mewn lle o ganlyniad i'r adolygiad wedi dirwyn i ben a rhaglen ddatblygu yn ei lle mewn cyd-destun gwella parhaus a datblygiadau ar gyflymder priodol a amlinellir yn yr adroddiad.

Mae effaith a gwerth ychwanegol gweithgaredd sgrwtini'n cyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol y Cyngor drwy gefnogaeth a her.

3. Rôl Pencampwr Sgrwtini

3.1 Mae gan y Pencampwr Sgrwtini rôl bwysig o ran hyrwyddo'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini yn y Cyngor a gyda phartneriaid allanol yr Awdurdod. Nid yw'n swydd fandadol ac ni cheir unrhyw gydnabyddiaeth ariannol am ei gwneud. Ystyrir bod y rôl yn allweddol wrth ddangos ymrwymiad yr Awdurdod i sicrhau

bod Sgriwtini yn gwneud y gorau o gyfraniad Aelodau nad ydynt yn aelodau'r Pwyllgor Gwaith i berfformiad cyffredinol ac "iechyd corfforaethol" y sefydliad.

- 3.2** Ar 14 Mai, 2015 penderfynodd y Cyngor y dylid penodi cadair y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn Bencampwr Sgriwtini ar gyfer y cyfnod rhwng Mai, 2015 a Mai, 2016 ac y byddai'r rôl yn cael ei gwneud gan y ddau gadair sgrwtini bob yn ail. O'r herwydd, dylid penodi Cadair y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio fel y Pencampwr Sgriwtini dynodedig am y flwyddyn nesaf.

Atodiad:
Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2022/23

Adroddiad Blynyddol

Trosolwg a Sgrwtini: 2022-23

CYNNWYS

1	Rhagair
2	Ein strwythur lleol
3	Themâu allweddol lleol ar gyfer sgrwtini
4	Asesu effaith Sgrwtini
5	Edrych ymlaen i 2023/24
6	Cysylltu â Sgrwtini

ATODIADAU	
Atodiad 1	Beth ydy trosolwg a sgrwtini?
Atodiad 2	Cylch Gorchwyl ac Aelodaeth ein pwyllgorau sgrwtini
Atodiad 3	Y Weledigaeth ar gyfer Sgrwtini Effeithiol yn y Cyngor

1. RHAGAIR

Cynghorydd Robert Llewelyn Jones

- Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 2022/23
- Pencampwr Sgriwtini → 2022/23

Pleser yw darparu trosolwg o waith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ystod y 12 mis diwethaf. Trafodir cwrpas gwaith y Pwyllgor yn yr adroddiad hwn ac mae'n deg nodi bod y baich gwaith yn parhau i fod yn sylweddol ac yn amrywiol. Cynhaliwyd cyfanswm o 10 cyfarfod yn ystod y flwyddyn ddinesig.

- **Gosod y gyllideb flynyddol 2023/24** – un o brif gyfrifoldebau'r Pwyllgor yw cyfrannu at y broses o osod cyllideb flynyddol y Cyngor. Mae'n rhan hanfodol o'n trefniadau llywodraethu corfforaethol ac mae'n cael effaith bellgyrhaeddol ar bob un o feysydd gwasanaeth y Cyngor yn ogystal ag ar y cyhoedd. Ystyriodd y Pwyllgor y cynigion drafft cychwynnol ar gyfer y gyllideb a hefyd y gyllideb derfynol ddrafft ar gyfer 2023/24 gyda chyfraniad sylweddol gan y Panel Sgriwtini Cyllid.
- **Cynllun y Cyngor: 2023-2028** – gwelwyd yr Aelodau'n craffu ar y blaenoriaethau strategol yn sail i Gynllun newydd y Cyngor ar gyfer y Weinyddiaeth bresennol ynghyd â chanfyddiadau'r broses ymgysylltu ac ymgynghori cyhoeddus. Bu i'r Pwyllgor roi ystyriaeth fanwl i'r Cynllun drafft yn y Gwanwyn cyn iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith a'i fabwysiadu gan y Cyngor Llawn ym mis Mawrth, 2023. Argymhellodd y Pwyllgor fod y Cynllun yn cael ei fabwysiadu fel un sy'n darparu cyfeiriad clir i flaenoriaethau strategol y Cyngor dros y 5 mlynedd nesaf.
- **Monitro perfformiad chwarterol** – bu'r Pwyllgor yn monitro perfformiad chwarterol trwy gydol 2022/23, gan ddefnyddio'r cerdyn sgorio corfforaethol sydd yn adrodd ar ystod sylweddol o ddangosyddion ar gyfer pob maes gwasanaeth. Mae'r cerdyn sgorio yn parhau i esblygu fel dull effeithiol i Aelodau Etholedig graffu ar berfformiad a data holl wasanaethau'r Cyngor.
- Roedd ein gwaith fel pwyllgor yn cynnwys monitro a chraffu ar adroddiadau blynyddol hefyd, yn cynnwys yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol ac Adroddiad Awdurdod Lleol Ynys Môn ar Arolwg Chwaraeon Ysgol 2022: Chwaraeon Cymru, i enwi rhai ohonynt, ac mae hyn yn elfen graidd o waith y Pwyllgor.
- **Tlodi a'r Heriau Costau Byw** – ar gais y Pwyllgor, rhoddwyd ystyriaeth i'r cyd-destun tlodi a'r heriau costau byw, y budd-daliadau a chefnogaeth ariannol ar gael, y cynllun cinio ysgol am ddim a'r cynlluniau ataliol ar gael yn lleol. Bu i'r Pwyllgor graffu ar wydnwch a digonolrwydd y cynlluniau ac ymyraethau ar waith i gefnogi pobl yr Ynys.

- **Gwasanaethau Tai** – Craffodd y Pwyllgor ar y Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai 2023/53 sy'n gosod cyfeiriad ar gyfer datblygu a chynnal stoc tai cyngor yr Awdurdod. Rhoddwyd ffocws penodol ar y themâu canlynol gan yr Aelodau – aliniad gyda blaenoriaethau strategol ehangach y Cyngor (Cynllun y Cyngor: 2023/2028); fforddiadwyedd y rhaglen ehangu i gynyddu stoc tai'r Awdurdod Lleol; cyflenwad o lety digonol ar gyfer oedolion a theuluoedd sy'n fregus a'r risgiau ynghlwm wrth yr angen am gapasiti mewnol ac allanol digonol i wireddu'r cynlluniau. Argymhellodd y Pwyllgor fod y cynllun busnes yn cael ei fabwysiadu gan y Cyngor.
- **Gwasanaethau Cymdeithasol** – yn olaf, craffodd Aelodau'n chwe misol ar y cynnydd wnaed wrth wireddu cynlluniau datblygu'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a Gwasanaethau Oedolion. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Cynllun Gweithredu Ôl-Arolwg Gwerthuso Perfformiad (arolwg arferol gan Arolygiaeth Gofal Cymru o berfformiad y Gwasanaethau Cymdeithasol). Ar ddiwedd y flwyddyn ddinesig, bu i'r Pwyllgor edrych mewn manylder ar y Strategaeth Plant a Phobl Ifanc mewn Gofal cyn iddi gael ei hystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn y Gwanwyn. Argymhellodd y Pwyllgor fod y strategaeth yn cael ei mabwysiadu fel un sy'n darparu cyfeiriad clir i'r Cyngor gyflawni ei ymrwymadau statudol ar gyfer plant a phobl ifanc mewn gofal.

Rydw i'n cydnabod gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid a'r Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol ac, i gloi, diolch i holl Aelodau'r Pwyllgor a'r swyddogion sydd wedi cynorthwyo yn ystod 2022/23

Cynghorydd Robert Llewelyn Jones

(Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Pencampwr Sgriwtini)

Cynghorydd Dylan Rees

- **Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio 2022/23**

Credaf fod y broses graffu'n chwarae rôl allweddol yn nhrefniadau llywodraethiant corfforaethol y Cyngor - trwy ddwyn y rhai sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, herio mewn modd adeiladol ac yn sicrhau bod lleisiau'r cyhoedd a'n cymunedau yn cael eu clywed yn y broses o wneud penderfyniadau. Mae'n Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini yn dystiolaeth o ymrwymiad y Cyngor ac yn ffurfioli'r broses i'r cyhoedd leisio eu barn yn y Pwyllgorau Sgriwtini.

Hoffwn ddiolch i Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio am eu cyfraniadau a'u hymrwymiad i waith y Pwyllgor sydd wedi gwneud cyfraniad pwysig i wireddu Cynllun y Cyngor ac wrth gynnal safonau ein gwasanaethau cyhoeddus.

Mae'n bleser gennyf ddarparu trosolwg o waith y Pwyllgor dros y 12 mis diwethaf. Mae'r Pwyllgor wedi gwneud argymhellion teg a chadarn i'r Pwyllgor Gwaith ar sawl pwnc a maes allweddol dros y cyfnod hwn a hefyd gwaith partneriaid yr Awdurdod:

- **Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ynys Môn a Gwynedd (BCG)** – Mae'r Pwyllgor yn arwain ar y gwaith o graffu ar waith y Bwrdd sy'n bartneriaeth rhwng Gwynedd ac Ynys Môn. Mae hyn yn cynnwys craffu ar wireddu'r Cynllun Llesiant, trefniadau llywodraethiant a'r Adroddiad Blynyddol. Gwelwyd yr Aelodau yn rhoi ystyriaeth fanwl i adroddiad blynyddol y Bwrdd: 2021/22 a chafwyd enghreifftiau o waith craffu o ansawdd gydag Aelodau yn holi sut mae'r Bwrdd yn cyfarch llithriad yn y ffrydiau gwaith unigol. Hefyd, bu i'r Pwyllgor gyfrannu sylwadau ar asesiadau llesiant drafft Ynys Môn (2023 ymlaen) a hynny fel rhan o'r broses ymgynghori statudol gan y Bwrdd. Yn olaf, rhoddwyd ystyriaeth i Gynllun Llesiant drafft ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn: 2023/2028 cynllun iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith a'i fabwysiadu gan y Cyngor Llawn ym mis Mai, 2023.
- **Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru** – bu i'r Pwyllgor graffu ar yr adroddiadau monitro chwarterol a chodwyd cwestiynau priodol ynghylch cynnydd yn erbyn y prosiectau ar waith ee pa fesurau lliniaru bydd mewn lle i gyfarch unrhyw lithriad a sut y bydd risgiau posib o orwario mewn prosiectau unigol yn cael eu rheoli. Dyma'r Pwyllgor dynodedig sy'n craffu ar waith y Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru – rôl hanfodol er mwyn sicrhau y buddion economaidd mwyaf i Ogledd Cymru ac Ynys Môn yn benodol.
- **Craffu Addysg** – Bu i'r Aelodau edrych ar nifer o feysydd allweddol wrth graffu ar addysg yn ystod y flwyddyn ddinesig a thrwy hynny'n ychwanegu gwerth at gyfraniad y Panel Sgriwtini Addysg. Yn yr Hydref, rhoddwyd cyfle i'r Aelodau graffu ar gynnydd yn erbyn argymhellion arolwg diweddar Estyn o'r Awdurdod (Mehefin, 2022) gan gynnig y cynllun ôl-arolwg fel un ystyrllon, cynhwysfawr a chadarn i'w fabwysiadu gan y Pwyllgor Gwaith. Adroddiad Blynyddol Ynys Môn gan GwE: 2021/22 oedd ffocws y Pwyllgor yn y Gwanwyn. Gwelwyd yr Aelodau'n craffu ar effeithiolrwydd y cynnig gan GwE i ysgolion Ynys Môn a hefyd oblygiadau'r Fframwaith Atebolrwydd newydd ar ein dulliau craffu i'r dyfodol.

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiadau cynnydd rheolaidd yn ystod y flwyddyn ddinesig ar raglenni gwaith y Panel Sgrwtini Addysg. Mae'r Panel Sgrwtini Addysg yn parhau'n ran allweddol o drefniadau llywodraethiant corfforaethol y Cyngor.

- **Datblygu'r Economi ac Adfywio** – gwelwyd y Pwyllgor yn rhoi ffocws cynyddol ar brosiectau adfywio a datblygu'r economi sydd o flaenoriaeth corfforaethol ee Rhaglen Cronfa Ffyniant Bro Ynys Môn, Strategaeth Gwella Trefi Ynys Môn a Rhaglen Arfor. Bu i'r Pwyllgor gynnig y cynlluniau hyn i'w mabwysiadu gan y Pwyllgor Gwaith.
- **Partneriaethau eraill** – Mae'r Pwyllgor wedi craffu ar nifer o adroddiadau er mwyn dal partneriaid i gyfrif yn ogystal â sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i'r cyhoedd. Mae'r adroddiadau hyn wedi cynnwys Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Gogledd Cymru, Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol ac Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb. O ganlyniad i ddiffyg capasiti yn y Gwasanaethau Democrataidd, ni bu'n bosibl i nifer o'n prif bartneriaid ddod gerbron y Pwyllgor eleni.

Hoffwn ddiolch i holl aelodau'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio ac aelodau'r Panel Sgrwtini Addysg am y gwaith tîm effeithiol dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r holl aelodau wedi llwyddo i addasu a sicrhau bod y swyddogaeth craffu yn parhau yn hybrid gan ymgymryd â chraffu mewn modd arloesol, gan wneud y defnydd gorau o amser swyddogion ac Aelodau Etholedig. Yn olaf, diolchaf yn ddiffuant i'r swyddogion yn y Tîm Sgrwtini am eu harweiniad, cefnogaeth a chymorth parod pob amser.

Cynghorydd Dylan Rees
(Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio)

Etholiad 2022: Cyngor Newydd

1.1 Daeth newid sylweddol yn ein Haelodau Etholedig yn sgil Etholiad 2022 gyda bron 50% yn cael eu hethol fel cynghorwyr am y tro cyntaf. Roedd sawl ffactor wrth wraidd y newid hyn – 5 sedd ychwanegol ar y Cyngor fel canlyniad i adolygiad o ffiniau etholiadau yr Awdurdod Lleol (Comisiwn Ffiniau dros Gymru), a nifer yn penderfynu sefyll lawr fel Aelodau Etholedig.

1.2 Rhoddwyd trefniadau anwytho corfforaethol ar waith yn ystod misoedd cyntaf y flwyddyn ddinesig a hynny fel sylfaen ar gyfer hyfforddiant penodol ar gyfer ein Haelodau Etholedig ar y pwyllgorau a phanelau sgrwtini. Mae'r rhaglenni hyfforddiant a datblygu yn parhau gyda chyfleon rheolaidd i hunan-arfarnu effaith cyfraniad y gwaith Sgrwtini at ein trefniadau llywodraethiant corfforaethol.

Moderneiddio Ein Trefniadau Cynnal Cyfarfodydd

1.3 Ers Mehefin, 2022 ac yn unol â gofynion statudol¹, mae datrysiad hybrid ar waith sy'n hwyluso cynnal cyfarfodydd aml-leoliad yn Siambr y Cyngor a'r Ystafell Bwyllgor. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio'n llawn â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

1.4 Mae'r ddau Bwyllgor wedi cyfarfod yn rheolaidd ac wedi ailafael yn y gwaith craffu a oedd yn flaenoriaeth yn ystod 2022/23. Mae'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol wedi craffu'n llwyddiannus, gan sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei amcanion corfforaethol a'i amcanion ar gyfer ei wasanaethau hefyd. Mae'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio wedi craffu ar ambell i bartneriaeth allweddol ac wedi cydymffurfio â'r holl ofynion statudol. Er hynny, mae rhai partneriaid y bwriedwyd eu hamserlennu wedi cael eu gohirio oherwydd diffyg capasiti yn y Gwasanaethau Democrataidd. Rydym yn obeithiol y gallem i ail-afael ar y ffocws allweddol hwn yn ystod 2023/24.

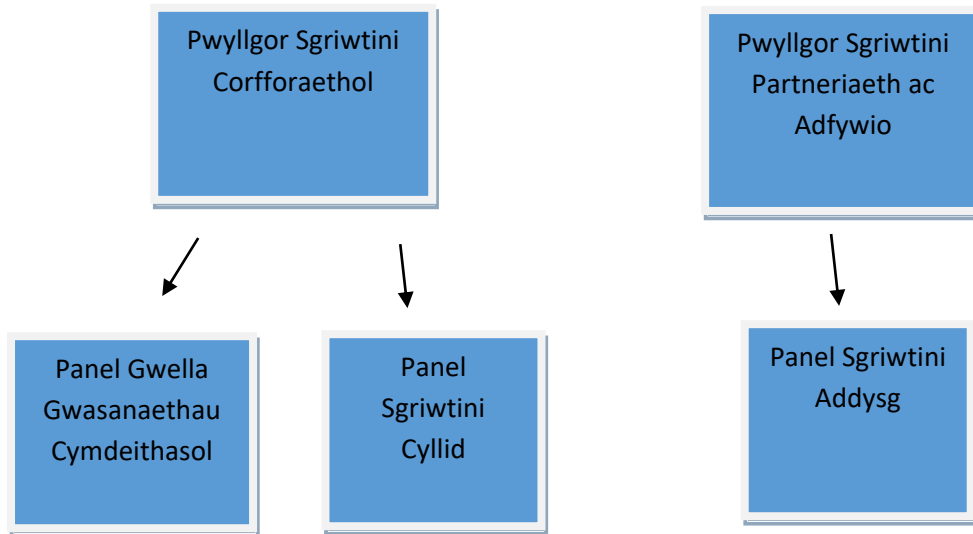
2 EIN STRWYTHUR LLEOL

Mae pwyllgorau sgrwtini yn rhan o'r ffordd y mae llywodraeth leol yng Nghymru yn gweithredu. Eu prif bwrpas ydy dal y rheini sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, gyrru gwelliannau, gweithredu fel llais y gymuned a chwarae rhan yn y gwaith o ddatblygu ac adolygu polisiâu. Trafodir crynodeb o'r cyd-destun polisi cenedlaethol yn **ATODIAD 1**.

---

¹ Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

Mae ein strwythur lleol yn cynnwys 2 bwyllgor sgrwtini a thri phanel:

Rhoddir crynodeb o gylch gorchwyl ac aelodaeth ein pwyllgorau sgrwtini yn **ATODIAD 2**.

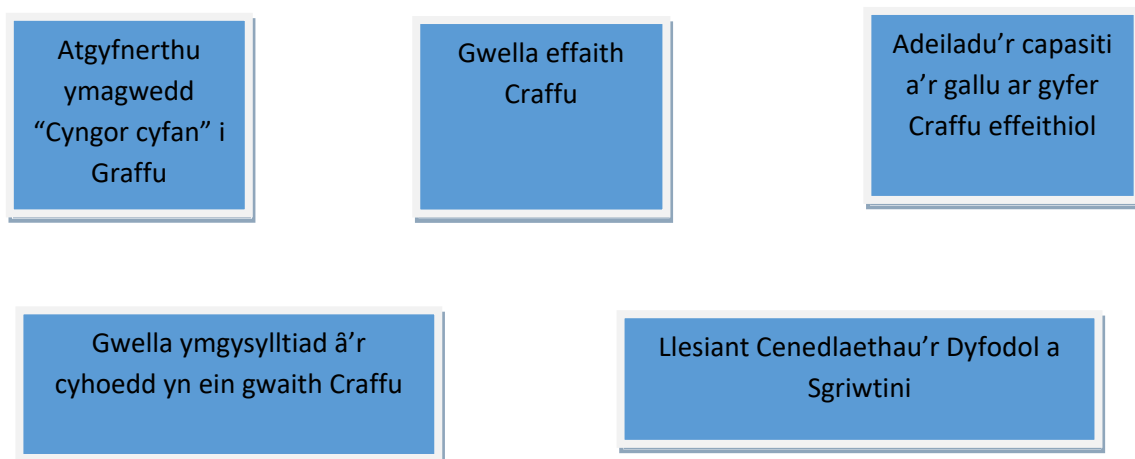
3 THEMÂU ALLWEDDOL LLEOL AR GYFER SGRIWTINI

3.1 Themâu Allweddol

Gwelwyd ein rhaglenni gwaith sgrwtini lleol yn blaenoriaethu themâu allweddol (ceir crynodeb ohonynt isod), er mwyn darparu fframwaith cadarn i:

- Esbonio rôl a chyfraniad Sgrwtini at drefniadau llywodraethiant y Cyngor
- Nodi'r camau y mae angen eu cymryd yn y tymor byr a'r tymor canol er mwyn gwella Sgrwtini ymhellach yng nghyd-destun y cyfnod y tu hwnt i'r Pandemig a gofynion deddfwriaethol cyfredol.

THEMÂU ALLWEDDOL LLEOL SGRIWTINI

4 ASESU EFFAITH SGRIWTINI

4.1 MESUR ALLBYNNAU

Llwyddodd Sgriwtini i sicrhau nifer o **allbynnau** pwysig yn ystod y flwyddyn sirol ddiwethaf sy'n mynd rhywfaint o'r ffordd tuag at ein cynorthwyo i asesu'r effaith y mae'r swyddogaeth wedi ei chael yn lleol:

4.1.1 Cyfarfodydd pwyllgor – cynhaliwyd 19 o gyfarfodydd pwyllgorau sgriwtini yn ystod 2022/23:

Pwyllgor	Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd
Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol	10
Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio	9

Mae trefniadau cadarn hefyd wedi'u sefydlu i sicrhau bod cadeiryddion y pwyllgorau sgriwtini yn rhoi adborth yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Gwaith ar faterion sydd wedi cael eu hystyried gan y ddau bwyllgor.

4.1.2 Cyfarfodydd y Panelau Sgriwtini – cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd o'r 3 panel sgriwtini dros y 12 mis diwethaf:

Panel	Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd
Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol	8
Panel Sgriwtini Cyllid	8
Panel Sgriwtini Addysg	9

Mae gweithrediad y paneli hyn wedi cael ei sefydlu'n gadarn drwy:

- ✚ Sefydlu trefniadau llywodraethiant cadarn i gefnogi pob panel
- ✚ Sicrhau ffocws / cylch gorchwyl a rhaglen waith clir ar gyfer y panelau
- ✚ Sefydlu proses adrodd / uchafu er mwyn sicrhau yr adroddir ar waith y panelau sgriwtini yn chwarterol i'r ddau Riant Bwyllgor, gyda Chadeiryddion y Panelau'n cynnig argymhellion ar gynlluniau neu benderfyniadau arfaethedig
- ✚ Sicrhau'r cyflymder priodol ar waith y panelau sy'n cydymffurfio â blaenoriaethau corfforaethol a chraffu manwl ar bynciau hollbwysig i'r Cyngor.

4.1.3 Blaen raglenni gwaith – mae'r arfer o flaen raglennu gwaith wedi hen sefydlu ac mae hynny'n atgyfnerthu gwaith y ddau bwyllgor sgriwtini ynghyd â'r panelau. Mae'r rhaglenni hyn yn bwysig o ran cynorthwyo aelodau pwyllgorau sgriwtini i flaenoriaethu eu gwaith

ac maent yn cael eu trafod gyda'r Tîm Arwain a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r naill bwyllgor a'r llall a hefyd y 3 phanel yn adolygu cynnwys eu blaen raglenni gwaith yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol ac er mwyn cadw ar y blaen â blaenoriaethau lleol. Mae ein trefniadau blaen raglennu gwaith yn canolbwyntio fwyfwy ar:

- i. Agweddau strategol
- ii. Ymgysylltiad dinasyddion / rhanddeiliaid eraill a chanlyniadau
- iii. Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a'r rhaglen drawsnewid gorfforaethol ar gyfer 2017/22 ynghyd a'r Cynllun Trosiannol (darparu'r paramedrau gweithredol i swyddogion ddarparu ffrydiau gwaith allweddol yn ystod y cyfnod 12 mis sy'n pontio'r cyfnod rhwng y ddwy Weinyddiaeth)
- iv. Risgiau
- v. Gwaith archwilio, arolygu a rheoleiddio
- vi. Materion ar flaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith.

4.1.4 Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion - mae'r Fforwm wedi'i hen sefydlu ac yn parhau i gwrdd yn rheolaidd. Ystyrir y Fforwm yn gyfrwng pwysig i oruchwylio rhaglenni gwaith y pwyllgorau sgrwtini ac i gyd-drafod y blaenoriaethau â Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgrwtini. Mae hefyd yn cymryd y cyfrifoldeb am arwain ar y gwaith o ddatblygu swyddogaeth drosolwg a sgrwtini'r Cyngor a'i gwella'n barhaus. Mae rôl y Fforwm yn cynnwys sgysiau rhwng y Pwyllgor Gwaith (Arweinydd), Cadeiryddion/Is-gadeiryddion Sgrwtini a'r Tîm Arwain (Prif Weithredwr) er mwyn sicrhau gwell aliniad rhwng rhaglenni gwaith.

4.1.5 Datblygu, hyfforddi a chefnogi Aelodau –

- ✓ mae elfennau sylweddol rhaglen hyfforddiant a datblygu corfforaethol yr Aelodau wedi canolbwyntio ar y meysydd canlynol a hynny yn sgil Etholiad 2022:
  - i. Cyflwyniad i Sgrwtini
  - ii. Cadeirio Pwyllgorau Sgrwtini (ar gyfer y cadeiryddion / is-gadeiryddion pwyllgorau a phanelau sgrwtini)
  - iii. Sgrwtini Effeithiol / Strategaethau Cwestiynu
  - iv. Technoleg - uwchsgilio Aelodau gyda'r amcan o sicrhau bod modd i bob un gymryd rhan yn effeithio mewn cyfarfodydd aml-leoliad (**modelau arloesol / amgen o sgrwtini Aelodau**)
- ✓ cynnal sesiynau briffio misol ar gyfer rhannu gwybodaeth / codi ymwybyddiaeth Aelodau ar faterion allweddol (ee Cynllun y Cyngor: 2023-2028, Datblygiadu Tai,

Cynlluniau Cymorth Costau Byw, Rheolaeth Cyrchfan a'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol). Hefyd, fel fforwm ar gyfer hunanasesiad Aelodau / adlewyrchu ar berfformiad sgrwtini.

4.1.6 Sgrwtini ar draws maes ehangach – ymagwedd ehangach tuag at sgrwtini gan Aelodau wedi cael ei datblygu ymhellach a'i hatgyfnerthu yn 2022/23 drwy:

- i. Gynllunio ymlaen yn effeithiol er mwyn sicrhau bod aliniad rhwng y pynciau a drafodir mewn sesiynau briffio i Aelodau, panelau sgrwtini a chyfarfodydd o'r pwyllgorau sgrwtini llawn
- ii. Sicrhau adroddiadau cadarn, lefel uchel ac amserol i'r pwyllgorau sgrwtini gan ddwyn sylw at unrhyw lithriad yn ôl yr angen
- iii. Datblygu ystod y pynciau a drafodir mewn sesiynau briffio Aelodau i gefnogi Craffu a sicrhau bod gwybodaeth ar gael i Aelodau ar bynciau strategol a thrawsnewid.

4.1.7 “Cau'r cylch Sgrwtini” – drwy sefydlu trefniadau cadarn i:

- i. Adrodd ar gynnydd neu uchafu materion o:
  - Banelau sgrwtini i'r rhiant bwyllgorau
  - Bwyllgorau sgrwtini i'r Pwyllgor Gwaith
  - Y byrddau rhaglen corfforaethol i'r pwyllgorau sgrwtini.
- ii. Galluogi ac annog hunan-ddadansoddiad ac adlewyrchiad gan Aelodau Sgrwtini er mwyn nodi cryfderau a meysydd ar gyfer datblygiad / ffocws pellach.

4.1.8 Sgrwtini a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol – datblygu rôl Sgrwtini drwy:

- Sicrhau bod Aelodau'n canolbwyntio ar y 5 ffordd o weithio wrth lunio cwestiynau²
- Weithredu'r templed ar gyfer adroddiadau sgrwtini, sy'n rhoi llesiant cenedlaethau'r dyfodol wrth ei wraidd
- Godi ymwybyddiaeth a rhoi gwybodaeth i Aelodau mewn sesiynau briffio a datblygu
- Adolygu'r cynnydd a wnaed o ran datblygu rôl sgrwtini yn erbyn arfer orau
- Gynnal fframwaith i graffu gwaith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a phartneriaethau allweddol.

4.1.9 Ymgysylltiad dinasyddion â Sgrwtini –sicrhau y ggrandewir ar lais dinasyddion wrth wneud penderfyniadau yn lleol, ee mae'r Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini yn rhan allweddol o'n trefniadau llywodraethiant corfforaethol. Caiff cyfarfodydd y ddau Bwyllgor Sgrwtini eu darlledu'n fyw a chaiff recordiad ei gadw ar wefan y Cyngor am 12 mis. Rhoddir cyhoeddusrwydd i gyfarfodydd Pwyllgor drwy rwydweithiau cymdeithasol y Cyngor.

² Hirdymor, Atal, Integreiddio, Cydweithio, Cynnwys (Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015)

4.2 MESUR CANLYNIADAU

Mae sefydlu ac asesu effaith Sgrwtini yn heriol oherwydd nid yw **canlyniadau** gweithgareddau trosolwg a sgrwtini bob amser yn weladwy ac nid oes modd yn aml eu mesur mewn modd systematig. Ymhellach, nid yw'n hawdd mesur gallu'r swyddogaeth sgrwtini i ddylanwadu ar y sawl sy'n gwneud penderfyniadau drwy drafodaeth a dadl. Fodd bynnag, ceir rhai enghreifftiau ble mae mewnbwn sgrwtini wedi ychwanegu gwerth ac / neu wedi dylanwadu ar y modd y mae cynigion wedi cael eu gweithredu gan y Cyngor.

Mae rhagair yr adroddiad yn egluro beth oedd prif uchafbwyntiau gwaith sgrwtini'r Cyngor am y flwyddyn. Roedd hynny'n cynnwys craffu a darparu sylwadau ar brif gynlluniau strategol y Cyngor, gan gynnwys Cynllun y Cyngor 2023-28. Bu craffu hefyd ar ganlyniadau a threfniadau monitro perfformiad y Cyngor ac ar gynigion cyllideb 23-24.

Yn ystod 2023-24, mae bwriad i weithredu protocol craffu newydd yn y maes addysg a mabwysiadu'r egwyddorion ar draws holl waith craffu'r Cyngor. Byddwn hefyd yn adolygu trefniadau sgrwtini'r Cyngor er mwyn ystyried arfer da a meincnodi yn erbyn sefydliadau eraill.

5.0 Edrych Ymlaen i 2023/24

Bydd yr Awdurdod yn parhau ar y cam nesaf o'i daith ddatblygu craffu a blaenoriaethir y meysydd allweddol canlynol i'w gweithredu dros y flwyddyn i ddod:

MEYSYDD ALLWEDDOL DATBLYGU SGRIWTINI

Thema	Sut	Canlyniad ³
Gweledigaeth	Prif lifo ein gweledigaeth yn llawn a sicrhau bod gan bob Aelod Etholedig ddealltwriaeth gadarn o bwrpas a gwerth craffu oddi mewn i lywodraethiant y Cyngor. Defnyddio'r protocol craffu addysg newydd i godi ymwybyddiaeth o egwyddorion craffu ac i ddatblygu egwyddorion cyson.	Canlyniadau gwell

³ Canlyniadau a Nodweddion am Drosolwg a Sgrwtini Effeithiol i Lywodraeth Leol – Craffu Da? Cwestiwn Da! Swyddfa Archwilio Cymru 2014

Thema	Sut	Canlyniad ³
Datblygiad a chefnogaeth i Aelodau	<ul style="list-style-type: none"> Mae haglen hyfforddiant a datblygu i gefnogi a datblygu Aelodau mewn lle. Mae sgiliau cadeirio effeithiol yn rhan o'r rhaglen a bydd aelodau newydd i Bwyllgorau Sgrwtini yn derbyn hyfforddiant ar waith craffu hefyd. Cynnal sesiynau briffio / datblygu / adolygu byr yn rheolaidd gyda'r Aelodau Craffu 	<i>Penderfyniadau gwell</i>
Paneli Sgrwtini	<p>Cefnogi gwaith y paneli craffu drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod blaen raglenni'r 3 phanel yn cydfynd â blaenoriaethau corfforaethol Cynllun y Cyngor 2023-28 Datblygu ffocws esblygol i waith y Paneli Sicrhau bod y Paneli yn cwblhau ymarferion hunanarfarnu o leiaf unwaith y flwyddyn Cynnal adolygiad o effeithiolrwydd y Paneli Craffu fel rhan o strwythur llywodraethiant y Cyngor. 	<i>Penderfyniadau gwell</i>
Ymgysylltiad Cyhoeddus yn ein gwaith Craffu	<p>Parhau i brif lifo'r Protocol Siarad Cyhoeddus a chodi ymwybyddiaeth y cyhoedd ohono er mwyn sicrhau rhagor o gyfranogiad cyhoeddus drwy ddarparu strwythur clir i'r cyhoedd wneud cais am gael siarad mewn Pwyllgorau.</p> <p>Rhoi cyhoeddusrwydd ymlaen llaw i gyfarfodydd Pwyllgor.</p> <p>Monitro'r niferoedd sy'n gwyllo gwe ddarllediad y Pwyllgor Sgrwtini unai'n fyw, neu'r recordiad.</p>	<i>Ymgysylltu'n well</i>
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i gefnogi'r cadeiryddion i ddatblygu rôl sgrwtini wrth fodloni gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 Gwreiddio strategaeth gwestiynu gadarn yn llawn drwy ddefnyddio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i sicrhau y cynhwysir cwestiynau sgrwtini allweddol ymhob adroddiad pwyllgor ac yn cael eu gofyn mewn cyfarfodydd paneli a phwyllgorau Adolygu ein trefniadau er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. 	<i>Canlyniadau gwell</i>
Gwaith partneriaethol	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu ac ehangu gwaith craffu ar bartneriaid allweddol yn ddibynnol ar gapasiti. Gweithio gyda'r sector iechyd fel blaenoriaeth a chraffu ar 	<i>Ymgysylltu'n well</i>

Thema	Sut	Canlyniad ³
	<p>ddatblygiadau strategol mewn meysydd eraill.</p> <ul style="list-style-type: none"> Parhau i wahodd partneriaid allweddol i ddod gerbron y Pwyllgorau er mwyn craffu ar eu gwaith ar yr Ynys. 	
Modelau arloesol o Sgrwtini gan Aelodau	Ystyried ffyrdd mwy arloesol ac effeithiol o graffu gan ystyried arfer da a meincnodi yn erbyn sefydliadau eraill.	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell, ymgysylltu'n well</i>
Aliniad a Pherchnogaeth o Raglenni Gwaith Sgrwtini	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu a diweddarau rhaglenni gwaith y pwyllgorau a'r paneli craffu yn fisol i alinio gyda'r broses o ddiweddarau blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith Sicrhau trafodaeth o'r blaen raglen waith ym mhob cyfarfod o'r Fforwm cadeiryddion Sgrwtini / pwyllgor / paneli a cheisio mewnbwn Aelodau wrth lunio'r rhaglenni gwaith er mwyn sicrhau perchnogaeth ohonynt Gwneud defnydd o'r arfer dda yn rhanbarthol ac yn genedlaethol i lywio'r rhaglenni gwaith. Cydweithio gyda Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. 	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell</i>
Hunanasesiad o'n trefniadau Sgrwtini lleol	<p>Aelodau'n parhau i gwblhau ymarferion hunanasesu sy'n cynnwys dynodi argymhellion er mwyn gwella'r trefniadau craffu presennol:</p> <ul style="list-style-type: none"> fel rhan o'r broses o baratoi'r Adroddiad Blynyddol Sgrwtini i asesu canlyniadau ac effaith ein paneli sgrwtini. 	<i>Canlyniadau gwell</i>
Cau'r Cylch Sgrwtini ac Aliniad gyda'r Byrddau Trawsnewid	Atebolrwydd drwy adrodd ar gynnydd gwaith y Paneli yn chwarterol, a pharhau i ffurfioli'r drefn o adrodd i'r Pwyllgorau Sgrwtini drwy Gadeiryddion y Paneli fel mater o drefn.	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell, ymgysylltu'n well</i>
Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	Parhau i weithredu yn unol â gofynion y Ddeddf a threfnu sesiynau gwybodaeth i aelodau yn ôl yr angen.	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell</i>

6.0 CYSYLLTU Â SGRIWTINI

- 6.1 I ddysgu mwy am sgrwtini ar Ynys Môn neu i wneud unrhyw sylwadau cysylltwch os gwelwch yn dda â:

Yr Uned Sgrwtini,
Cyngor Sir Ynys Môn,
Swyddfeydd y Cyngor,
Llangefni.
Ynys Môn.
LL77 7TW

Anwen Davies	Rheolwr Sgrwtini	(01248) 752578 AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru
-----------------	------------------	--

Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgrwtini: 2022/23

ATODIADAU

ATODIAD 1

BETH YW TROSOLWG A SGRIWTINI? Cyd-destun polisi cenedlaethol

Cyd-destun cenedlaethol:

Mae pwyllgorau sgrwtini yn rhan o'r ffordd y mae llywodraeth leol yng Nghymru yn gweithredu. Yn ogystal â sefydlu Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniadau, mae Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydlu un neu ragor o bwyllgorau sgrwtini. Eu rôl pennaf yw dal y rheini sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, gyrru gwelliant, gweithredu fel llais y gymuned a chwarae rôl wrth ddatblygu ac adolygu polisïau.

Mae'r Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu Gyhoeddus (CfGS)⁴ yn arddel pedair egwyddor allweddol i gefnogi gwaith sgrwtini effeithiol gan Aelodau:

- i. Darparu her "cyfaill beirniadol" i'r rheini sy'n llunio polisïau ac yn gwneud penderfyniadau
- ii. Sicrhau y clywir llais a phryderon y cyhoedd a chymunedau
- iii. "Llywodraethwyr annibynnol eu meddwl" sy'n arwain y broses sgrwtini ac yn cymryd perchnogaeth ohoni
- iv. Yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn gyrru gwelliant mewn gwasanaethau cyhoeddus.

---

⁴ Canllaw Sgrwtini Da, Canolfan Llywodraethiant a Chraffu 2004

ATODIAD 2

CYLCH GORCHWYL AC AELODAETH EIN PWYLLGORAU SGRIWTINI

Mae'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini yng Nghyngor Sir Ynys Môn yn parhau i gael ei chyflawni drwy gyfrwng strwythur sy'n cynnwys dau o riant bwyllgorau sgrwtini – Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol

Cylch gorchwyl:

- Ffocws gwaith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yw darparu sicrwydd ynghylch cyflawni a darparu'r holl wasanaethau; sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei amcanion corfforaethol a'i amcanion ar gyfer ei wasanaethau (fel yr amlinellwyd yn y Cynllun Corfforaethol, y Gyllideb Flynyddol, y Fframwaith Polisi a Chyllideb, y Fframwaith Rheoli Perfformiad, Polisiâu Corfforaethol neu eu cynlluniau a'u polisiâu olynol); a chefnogi a gwneud argymhellion ar gyfer gwelliant parhaus.
- Mae aelodau'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn cynnal cyfarfodydd paratoi cyn pob pwyllgor er mwyn paratoi a rhoi ffocws i'r drafodaeth yng nghyfarfodydd ffurfiol y pwyllgor. Ystyrir bod hyn yn arfer dda a bwriedir parhau â'r trefniadau hyn yn 2023/24.

Aelodaeth

- Y Cyngorydd Robert Llewelyn Jones yw cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a chaiff gefnogaeth gan yr Is-gadeirydd, sef y Cyngorydd Dyfed Wyn Jones. Mae deuddeg o aelodau'n gwasanaethu ar y pwyllgor⁵ gyda darpariaeth ar gyfer 4 aelod cyfetholedig:

---

⁵ Mae aelodaeth cyngorwyr ar y Pwyllgorau Sgrwtini yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor

Aelodaeth Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol

	Enw	Ward	Parti Gwleidyddol / Grŵp		Enw	Ward	Parti Gwleidyddol / Grŵp
	Cyng Geraint ap Ifan Bebb	Cefni	Plaid Cymru		Cyng Alwen Watkin	Bodowyr	Plaid Cymru
	Cyng Neville Evans	Crigyll	Plaid Cymru		Cyng Arfon Wyn	Bro Aberffraw	Plad Cymru
	Cyng Dyfed Wyn Jones (Is-gadair)	Aethwy	Plaid Cymru		Cyng Dafydd Roberts	Bodowyr	Gwp Annibynnol
	Cyng Jackie Lewis	Talybolion	Plaid Cymru		Cyng Keith Roberts	Ynys Gybi	Llafur Cymru
	Cyng Llio A Owen	Talybolion	Plaid Cymru		Cyng Robert Llewelyn Jones (Cadair)	Parc a'r Mynydd	Annibynwyr Môn
	Cyng. Aled M Jones	Twrcelyn	Annibynwyr Môn		Cyng. Douglas M. Fowlie	Crigyll	Annibynwyr Môn

Aelod o'r Pwyllgor Sgrwtini
Corfforaethol yn ystod rhan o
2022/23

Cyng Sonia Williams

Aethwy

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cylch gorchwyl:

- Prif ffocws y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio yw sicrhau yr hyrwyddir buddiannau Dinasyddion Ynys Môn ac y gwneir y defnydd gorau o adnoddau'r Cyngor, yn unol â blaenoriaethau'r Cyngor, sy'n dangos gwerth ychwanegol yn sgil gweithio gyda phartneriaid. Mae cylch gorchwyl y pwyllgor yn cynnwys trefniadau rhanbarthol a chenedlaethol yn ogystal â threfniadau lleol.
- Y pwyllgor hefyd yw'r Pwyllgor Trosedd ac Anhrefn enwebedig sy'n delio â materion trosedd ac anhrefn, fel sy'n ofynnol o dan Adrannau 19 a 20 o Ddeddf yr Heddlu a Chyfiawnder 2006. Hwn yw'r pwyllgor dynodedig hefyd ar gyfer craffu gwaith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ynys Môn a Gwynedd.
- Mae'r Pwyllgor wedi cyflwyno'r arfer o gynnal cyfarfodydd briffio gydag aelodau cyn pob cyfarfod ffurfiol o'r pwyllgor sgriwtini. Caiff hyn ei weld fel arfer da a bwriedir parhau â'r trefniadau hyn yn 2023/24.

Aelodaeth:

- Y Cyngorydd Dylan Rees yw Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio a chaiff gefnogaeth gan yr Is-gadeirydd, sef y Cyngorydd Gwilym Owen Jones. Mae deuddeg o aelodau hefyd yn gwasanaethu ar y Pwyllgor hwn gyda darpariaeth ar gyfer 4 aelod cyfetholedig:

Aelodaeth Pwyllgor Sgrïwtini Partneriaeth ac Adfywio

Enw	Ward	Parti Gwleidyddol/ Grŵp	Enw	Ward	Parti Gwleidyddol / Grŵp
 Cyng Dylan Rees (Cadair)	Canolbarth Môn	Plaid Cymru	 Cyng John Ifan Jones	Bro Aberffraw	Plaid Cymru
 Cyng Gwilym O Jones (Is-gadair)	Bro'r Llynnoedd	Y Grŵp Annibynnol	 Cyng Margaret ROberts	Lligwy	Plaid Cymru
 Cyng Non Dafydd	Canolbarth Môn	Plaid Cymru	 Cyng Paul Ellis	Canolbarth Môn	Annibynwyr Môn
 Cyng Eurn Morris	Lligwy	Plaid Cymru	 Cyng Jeff Evans	Tref Cybi	Annibynwyr Môn
 Cyng Trefor Lloyd Hughes	Ynys Gybi	Plaid Cymru	 Cyng Derek Owen	Twrcelyn	Annibynwyr Môn

Cyng. Ken
Taylor

Bro'r
Llynoedd

Plaid Cymru

Cyng. Pip
O'Neill

Tref
Caergybi

Llafur Cymru

Gall ein pwyllgorau sgrwtini wneud eu gwaith mewn un o'r ffyrdd canlynol:

- Ystyried y pwnc yn ystod cyfarfod ffurfiol
- Ystyried y pwnc yn fanylach drwy sefydlu panel canlyniad sgrwtini NEU
- Cynnal sesiynau anffurfiol ar faes polisi penodol.

Unwaith eto yn ystod 2022/23, roedd y pwyllgorau sgrwtini yn ymwybodol o'r angen i geisio canolbwyntio eu gwaith ar ganlyniadau ac o fewn fframwaith Archwilio Cymru o nodweddion a chanlyniadau sgrwtini a throsolwg effeithiol mewn llywodraeth leol⁶:

- Canlyniadau gwell
- Penderfyniadau gwell
- Ymgysylltu'n well

Galw penderfyniadau i mewn: gall pwyllgorau sgrwtini "alw i mewn" penderfyniad a wnaed gan y Pwyllgor Gwaith, Aelod Portffolio neu swyddog sydd wedi cael pwerau dirprwyol gan y Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniad penodol. Nid yw'r pwyllgorau sgrwtini ond yn galw penderfyniad i mewn pan mae rheswm da dros wneud hynny (drwy Brawf o Arwyddocâd), ac yn ystod 2022/23 ni chafodd hyn ei wneud.

---

⁶ Craffu Da? Cwestiwn Da! Swyddfa Archwilio Cymru, 2014

ATODIAD 3

Ein Gweledigaeth ar gyfer sgrwtini effeithiol yng Nghyngor Sir Ynys Môn

Gweledigaeth

Mae Sgrwtini ar Ynys Môn yn anelu at sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer dinasyddion a chymunedau a hefyd ychwanegu at effeithiolrwydd y Cyngor drwy helpu i wneud gwasanaethau cyhoeddus yn fwy tryloyw, cynhwysol, atebol a chost effeithiol.

Egwyddorion Arweiniol ar gyfer Sgrwtini ar Ynys Môn

- Mae sgrwtini'n creu awyrgylch o gyd-ymdiriedaeth, cydweithio a rhannu cyfrifoldebau er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer cymunedau lleol ar Ynys Môn
- Mae Aelodau Sgrwtini yn anwleidyddol yn y modd y maent yn cyflawni eu swyddogaethau cefnogi a herio
- Mae gweithgaredd Sgrwtini'n ehangu yn uniongyrchol y sylfaen dystiolaeth ar gael ar gyfer gwneud penderfyniadau a chyflwyno rhaglenni trawsnewid oherwydd mae'n rhoi syniad o'r modd y mae cymunedau lleol yn debygol o deimlo am y cynigion
- Mae Aelodau Sgrwtini yn helpu i sicrhau y cymerir ymagwedd strategol, tymor hir pan mae bwriad i ail ystyried strategaethau sylweddol gan wasanaethau a hynny drwy gynnig her adeiladol wrth roi prawf ar ragdybiaethau, edrych ar risgiau ac herio sut y mae adnoddau'n cael eu blaenoriaethu.

Ein Gwerthoedd

Sgrwtini ar Ynys Môn .....

- Mae'n edrych ymlaen ac at allan ac yn rhagweithiol (yn hytrach na mewnol ac ymatebol)
- Rôl wedi'i diffinio'n glir ac sy'n cael ei gwerthfawrogi yn nhrefniadau llywodraethiant a gwella'r Cyngor
- Anwleidyddol ac yn cynnwys amrediad eang o ffynonellau tystiolaeth a safbwyntiau gan gynnwys rhai gan bartneriaid strategol, rheoleiddwyr a'r cyhoedd
- Arwain gan Aelodau Etholedig sydd â'r cyfleon hyfforddi a datblygu maent eu hangen i ymgymryd â'u rôl yn effeithiol
- Derbyn cefnogaeth effeithiol gan Dîm Arwain y Cyngor sy'n sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir ar gyfer Sgrwtini o ansawdd uchel ac ar gael yn amserol a chyson
- Cymryd i ystyriaeth bryderon a fynegir ar lefel ward mewn modd nad yw'n blwyfol wrth reoli ei raglen waith
- Cael ei gynllunio'n dda, ei gadeirio'n effeithiol ac mae'n gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael iddynt
- Cael ei gydnabod gan y Pwyllgor Gwaith a'r Tîm Arwain fel dull pwysig yn y Cyngor ar gyfer ymgysylltiad cymunedol a dinasyddion yn ymwneud â llywodraethiant
- Adeiladu ymdiriedaeth a pherthnasau cadarnhaol gydag amrediad eang o randdeiliaid mewnol ac allanol.